

JOSEF BOLF:
„ŽIVOT SI ODEHRÁVÁM
PŘEDEVŠÍM VE SVÉ HLAVĚ“

TEXT HONZA DĚDEK
FOTO TOMÁŠ TESAŘ

RŮŽOVÝ SVĚT UTR

Jeho obrazy jsou vytvářeny veselými barvami, dokonce i z černé plochy vystupují růžové figury dětí a panelových sídlištních domů. Ve skutečnosti se na plátnech malíře **JOSEFA BOLFA (38)**, jehož výstava *Ty nejsi Ty, Ty jsi já* probíhá do 21. února 2010 ve druhém patře Staroměstské radnice, odehrávají okamžiky zoufalství, depresivní výjevy lidského osamocení a situace všeobecné hrůzy. Navzdory tomu patří práce tohoto introvertního umělce k nejvíce ceněným dílům současnosti.

Čím si vysvětlujete, že zrovna vaše obrazy, které rozhodně nepůsobí uklidňujícím dojmem, patří k nejúspěšnějším dílům na trhu?

To nevím, opravdu nevím. Třeba se někteří lidé cítí jako postavy na mých obrazech a jejich prostřednictvím si své pocity mohou prožít. Nabízím lidem díla, která jsou pro mě důležitá, neodbytná, jsou to nějaké možnosti, či spíše impulsy, s nimiž však člověk musí

už dál pracovat sám – podle svých představ, vzpomínek a zkušeností. Možná to funguje nějak takhle, opravdu nevím.

Vaše obrazy působí velice depresivně – to je výsledek rodinných traumat, nebo dětství prožitého na sídlišti?

Dětství na sídlišti určitě nějakým způsobem utvářelo můj pohled na svět, ale mám pocit, že většina témat, která způsobují to, jak mé obrazy vypadají, je dána

spíš mou osobou než dospíváním na Jižním Městě. I když je pravda, že tohle sídliště v době mého dětství bylo hodně rozestavěné, všude rozježděná krajina a stavební jeřáby; vypadalo to jako po bombardování, dnes bych řekl, že jak v pásmu Gazy. Ale asi bych maloval podobně, i kdybych se narodil v historickém centru Prahy nebo na samotě u lesa. Ostatně než se naše rodina přestěhovala na Jižní Město, bydleli jsme na Barrando-

vě v podnájmu v jedné vilce s velkou zahradou a bazénem, kde byla spousta koček a psů. A protože jsem hezky kreslil, tak jsem dostával pastelky, abych si maloval zvířátka, což jsem velmi rád dělal. Později se náměty mých obrazů poněkud proměnily.

V poslední době jako byste se však i svou technikou vrátil zpět do dětství – vždyť kdo z nás na základní škole nevyřval obrázky do tuží přetřeného podkla-

„Nakreslil jsem několik komiksů – jeden byl o sebevraždách, ale pár jich bylo i trochu veselejších“.

PENÍ

du z voskovek, stejně jako to vy děláte v případě slavné série *Infants vs. Robots*, kde si růžové děti na černém podkladě hrají s utrženými hlavičkami, krvácející či hoří ...

Tenhle styl si i já samozřejmě pamatuji z výtvarného kroužku a uchýlil jsem se k němu v okamžiku, kdy jsem hledal nějakou techniku, která by co nejvíc využívala dětský způsob práce, zachycovala dětské vidění světa, ale zároveň byla nějakým způsobem nepřijemná – a to všechno vyrývá ní nějakých motivů jehlou do černé plochy, připomínající školní tabuli, vlastně jakési její zraňování, splňuje. Rozdíl je akorát v tom, že zatímco ve škole jsme obyčejně vytvářeli pestrobarevný podklad, já používám pouze růžový – chtěl jsem tím připomenout absurdní představu dospělých o dětech,

podle níž si děti myslí, že lidská kůže je růžová.

Vy jste si jako dítě myslel, že kůže je růžová?

Nemyslel jsem si, že je růžová, ale byl jsem konfrontován s představou dospělého okolí, které předpokládalo, že si myslím, že kůže je růžová. Nikoho nezajímalo moje vnímání barev – byl jsem dítě, a tak mi byla vnucena představa růžové lidské kůže. Ostatně, když si koupíte formelu, vždycky obsahuje růžovou barvu, kterou má správně vychované dítě použít na tvář a ruce.

Řada vašich obrazů působí dojmem komiksu, což je zvláštní u autora, jenž vyrůstal v normalizačním Československu, kde komiksová kultura příliš nekvetla ...

Moc toho nebylo, ale přece jen tu byl Čtyřlístek, v ABC vycházely příběhy jako *Vzpouza mozku* či *Druhá výprava*, miloval jsem *Asterixe* a do prodejny zahraničního tisku ve Vodičkově ulici jsem si chodil kupovat *Pifa*, jenž byl ve francouzštině, které jsem pochopitelně nerozuměl, takže jsem si k těm obrázkům musel sám vymýšlet nějaký příběh. Což bylo docela podnětné a mám pocit, že mi tento způsob čtení tak trochu zůstal dodnes. Stejně tak třeba dřív než samotné *Hvězdné války* jsem k nim viděl pouze plakát – také celý ve francouzštině. A i když ty tři díly ze sedmdesátých let mám dodnes moc rád, tak ten příběh, který jsem si k onomu plakátu vytvořil ve své fantazii, byl mnohem silnější než to, co jsem pak viděl na plátně. **Mnoho vašich obrazů je podobné jako v komiksu doplněno o nápisy, některé tvoří skoro jen slovní výkřiky, velmi často v angličtině – takhle nějak vypadaly naše školní penály v době, kdy jsme si na základní škole osvojovali první anglická slovíčka, z nichž jsme pak sestavovali pravopisně chybně napsané věty ...**

I na mých obrazech jsou pravopisné chyby, často v nějakém slově chybí písmeno ... Ale po pravdě řečeno mi to nevadí – v době, kdy jsem vytvářel tyhle obrazy, často na igelitové ubrusy, na nichž jsem pracoval týden až čtrnáct dní, tak jsem se snažil se vůbec nekontrolovat a cpal do nich všechno, co mě v tu chvíli napadlo, co jsem v těch dnech zrovna četl, co jsem při malování zaslechl z rádia, věty, které padly, když jsem s někým telefonoval. Byl jsem přesvědčen, že by umělec neměl překážet tomu,

Jednou z nejoblíbenějších kapel Josefa Bolfa v době dospívání byli *The Cure* – kdyby její zpěvák Robert Smith znal malířova současná díla, možná by si některá vybral na obal nové desky této kultovní, mírně depresivní formace

co spojuje jeho dílo s okolním světem – tím pádem to odnesla stylistika, již jsem nehlídal ani v českých větvích, natož v anglických. **Počmárané penály, malba na igelitové ubrusy, které zkrášlovaly stoly ve školních jídelnách a paneláková sídliště – to všechno jsou vzpomínky na dětství, jež se odrážejí ve vaší tvorbě. Jaké tedy bylo vaše dětství na Jižáku?**

Před výstavou *Inder Current* v Rudolfinu jsem se vypravil zpátky do míst mého sídlištního dětství a došlo mi, nakolik je tahle architektura zaměřená proti lidem – ta unifikace, jednoduhost a strohost jsou strašně nepřijemné. A když se k tomu připočte to věčné zastrašování studenou válkou, jimž jsme jako děti procházeli – vzpomeňte si na havárii v atomové elektrárně v Černobylu, na věčná cvičení *Civilní obrany*, kdy jsme si na pusu dávali mokrou vatu. Dospěli nejspíš věděli, že je to celé nesmysl, že k žádnému atomovému útoku asi nikdy nedojde, ale hráli tuhle hru s režimem a udržovali nás v napětí, že jednou nastane okamžik, kdy budeme muset do krytu, kdy budeme oddělení od rodičů a kdy naši

nejbližší mohou zemřít. A do toho tehdy v roce 1983 běžel film *Den poté* – jak to na světě vypadá, když vybuchne atomovka ... Bylo to dětství nabitě intenzivním strachem ze třetí světové války, který ve mně vytvořil pocit, že to všechno musí dopadnout špatně. Ale nedávno jsem byl na abiturientním srazu ze základní školy a zjistil jsem, že mi spolužáci to takhle vůbec nevnímali – asi to byl velmi individuální pocit, ale já během svého dospívání v polovině osmdesátých let opravdu získal přesvědčení, že pro mě neexistuje dobrý konec. **Jak jste si tedy představoval svou budoucnost, když jste svět a svůj život v něm viděl v takhle černých barvách?**

Poté, co jsem jako malý viděl film *Blízká setkání třetího druhu* od Stevena Spielberga, tak jsem toužil být režisérem; to bylo těsně po tom, co jsem si přál být potápěčem. Ale žádné reálnější představy o svém životě jsem neměl – ve třídě jsem patřil k průměrným studentům a nebyl jsem ani kapitánem fotbalového družstva; dá se říct, že svůj život jsem si odehrával především ve své hlavě. Ale to vlastně tak trochu dělám dodnes. ✎

**DO KTERÝCH MLADÝCH
VÝTVARNÝCH UMĚLCŮ SE
VYPLATÍ INVESTOVAT?**

Krvácející postavy růžových dětí uprostřed černých zdí sídlištních domů a betonových škol – časté téma sběratelsky mimořádně oblíbeného výtvarníka **JOSEFA BOLFA**;
konkrétně tento obraz s názvem **Nadchod** se prodal za **100 000 Kč**; Bolfovy kresby však lze pořídit zhruba za 12 000 Kč